

Authenticiteit volgens jongeren:

Hoe jongeren authenticiteit beschrijven

JAN-WILLEM BASTIAANSEN

ANR: U903688

CURSUS NAAM EN CODE: MASTERTHESIS

BEGELEIDER: MONIQUE VAN DIJK-GROENEBOER

TWEEDE CORRECTOR: NATASCHA KIENSTRA

CURSUSJAAR: 2022-23

DATUM INLEVERING: 01-08-2023

TILBURG SCHOOL OF THEOLOGY (TIU)

INHOUD

1. Inleiding	2
2. Theoretisch kader: drie visies op authenticiteit.....	5
2.1 Inleidend.....	5
2.2 De romantisch-essentialistische visie	5
2.3 De constructivistische visie	5
2.4 Inauthenticiteit als ideaal	6
2.5 Toevoeging vanuit Charles Taylor	6
2.6 Concluderend	7
3. Methode	8
3.1 Onderzoeksmethode	8
3.2 Het individuele interview	9
3.3 Het groepsinterview	11
3.4 Analyse.....	11
4. Resultaten	13
4.1 Individuele interview	13
4.1.1 Inleidend.....	13
4.1.2 BeReal	13
4.1.3 Lil Miquela	14
4.1.4 Cosmetische chirurgie	15
4.1.5 Authenticiteit.....	16
4.2 Groepsinterview.....	17
5. Conclusies en discussie.....	21
5.1 Conclusies.....	21
5.2 Discussie	22
5.3 Dankzeggingen.....	23
6. Bibliografie	24
7. Bijlagen.....	25
7.1 Bijlage 1: interviewschema individueel interview.....	25
7.2 Bijlage 2: slides groepsinterview	26

1. INLEIDING

Authenticiteit speelt een steeds belangrijkere rol in onze samenleving. Van Dijk-Groeneboer schrijft in haar handboek jongeren en religie het volgende: “Overigens blijkt uit deze onderzoeken dat authenticiteit een brede waarde is, die verbonden is met hedonistische, relationele en verrassenderwijs ‘traditionele’ waarden” (Dijk-Groeneboer, 2010, p. 50). De vele aspecten die in dit citaat verbonden worden met authenticiteit laten zien hoe breed en ingewikkeld dit begrip is.

Door de Dikke van Dale wordt authenticiteit gedefinieerd als ‘echtheid’. Een verdere uitleg van welke soort echtheid hier bedoeld wordt mist, maar door verder te kijken op encyclo.nl is te zien dat hier in ieder geval echtheid van geschrifte mee bedoeld wordt. Hiernaast wordt met authenticiteit ook de echtheid van een persoon bedoeld. Dit blijkt ook uit de definitie die ensie.nl geeft. Hier wordt authenticiteit namelijk gedefinieerd als “de mate waarin iemand trouw is aan zijn eigen persoonlijkheid, karakter of geest ondanks externe impulsen.”

Status Questionis: soorten van authenticiteit

Er zijn dus vele verschillende definities van authenticiteit. Dit wordt in het wetenschappelijk onderzoek ook erkend. Dit blijkt uit “Kinds of Authenticity”, een artikel geschreven door George E. Newman en Rosanna K. Smith in *Philosophy Compass*. In dit artikel worden 12 verschillende definities van authenticiteit beschreven. Newman en Smith voegen deze definities samen en komen tot de conclusie dat er vier typen authenticiteit bestaan. Het eerste type is ‘Historische Authenticiteit’. Dit type gaat over de vraag of een object wel of niet uit een bepaalde plaats en tijd komt. De nachtwacht is bijvoorbeeld een authentiek schilderij van Rembrandt. Het tweede type van authenticiteit is ‘Categorische Authenticiteit’. Binnen dit type authenticiteit wordt bepaald in hoeverre iets onderdeel maakt van een groep. De criteria om dit te bepalen worden in belangrijke mate bepaald door de persoonlijke invulling en verwachting van een waarnemer. Denk hierbij vooral aan ‘authentiek Mexicaans eten’ of ‘authentieke’ klassieke kunst (Newman & Smith, 2016).

In tegenstelling tot de eerste twee typen, die betrekking hebben op objecten, hebben de laatste twee typen vooral betrekking op morele agents. Het derde type van authenticiteit is ‘Waarde Authenticiteit’. Hierbij gaat het vooral om de vraag of het gedrag van een persoon past binnen een bepaalde groep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de mate waarin iemand intrinsiek gemotiveerd is of de mate waarin iemands gedrag binnen de normen en waarden van zijn/haar eigen cultuur past. De vierde, en laatste, vorm van authenticiteit die Newman en Smith onderscheiden is ‘Zelf Authenticiteit’. Deze vorm is volgens Newman en Smith lastig te definiëren, maar het heeft in ieder geval betrekking op een morele agent, en niet op een object. Verder stellen ze dat dit zeer waarschijnlijk betrekking heeft op een individuele vorm van authenticiteit (Newman & Smith, 2016). Uit het onderzoek van Newman & Smith valt dus eigenlijk te concluderen dat authenticiteit op twee manieren gebruikt kan worden. Het kan gebruikt worden om objecten aan te duiden, maar het kan ook gebruikt worden om een bepaald proces of gedrag binnen een persoon of een groep personen aan te duiden. In het verdere verloop van deze inleiding zal ik me focussen op deze tweede manier waarop authenticiteit gebruikt kan worden. Dit zal ik doen aan de hand van het artikel ‘Negotiating Authenticity in Technological Environments’ van Siri Beerends

en Ciano Aydin uit 2021. Hierin werken Beerends en Aydin drie interpretaties uit van deze persoonlijke en gemeenschappelijke authenticiteit. Deze drie interpretaties zijn een romantisch-essentialistische visie, een constructivistische visie en een visie van inauthenticiteit als ideaal. In hoofdstuk 3 van deze scriptie zullen deze visies verder uitgewerkt worden.

De visies op authenticiteit die Beerends en Aydin noemen zijn veelbelovend en vruchtbaar, maar het ontbreekt hierin, net zoals bij Newman en Smith, aan een toepassing op jongeren en hoe zij hierover denken. Het begrip is voor jongeren namelijk erg belangrijk. “Jezelf zijn en je eigen ding doen zijn centrale noties voor jongeren, evenals gerelateerde noties als je persoonlijke geluk nastreven, jezelf ontplooiën en vrij zijn.” (Dijk-Groeneboer, 2010, p. 50).

Hierom is het van belang om te onderzoeken hoe jongeren dit begrip beschrijven en wat authenticiteit volgens jongeren is. Voor de omvang van deze scriptie zou het onderzoek echter te omvangrijk worden om deze gehele doelgroep te onderzoeken. Hierom is gekozen om te focussen op één specifieke doelgroep binnen deze groep. Dit zijn de leerlingen uit 4 VWO. Deze leerlingen hebben namelijk al 4 jaar het vak levensbeschouwing gehad. In deze jaren zijn de leerlingen bezig geweest met het leren over verschillende religies en het verdiepen in levensvragen. De leerlingen hebben hiernaast ook een periode gehad over filosofie die ze afgesloten hebben door zelf een filosofisch onderwerp uit te werken en te bespreken in de vorm van een essay. Deze leerlingen hebben hierdoor al ervaring met het bespreken van een begrip als authenticiteit.

Op deze manier is de volgende onderzoeksvraag tot stand gekomen:

‘Wat is authenticiteit volgens leerlingen uit 4 VWO?’

Relevantie van het onderzoek

Uit de literatuur blijkt dat het begrip authenticiteit iets is dat we in ons dagelijks leven constant tegenkomen (zie bijvoorbeeld (Newman & Smith, 2016)). Daarom is het belangrijk om hier meer vanaf te weten.

Meer weten over de visie op authenticiteit volgens leerlingen is bijvoorbeeld belangrijk om de taal van leerlingen te begrijpen. Dit vergemakkelijkt de omgang en maakt het eenvoudiger om met hen te communiceren. Het belang hiervan is te lezen in het boek ‘de zes rollen van de leraar’ van Martie Slooter. Hierin geeft Slooter het volgende advies aan leraren: “Wees betekenisvol in wie je bent en probeer hun taal [de taal van de leerling] te begrijpen en daarop af te stemmen. Om authentiek over te komen maak je gebruik van je sterke kanten” (Slooter, 2019, p. 90).

Dit onderzoek zal leraren dus ondersteunen bij het begrijpen van leerlingen. De visie die leerlingen hebben op authenticiteit kan namelijk inzicht geven in wat de leerlingen belangrijk vinden bij een persoon. Ook kan het weten wat authenticiteit is volgens leerlingen helpen bij het maken van een lessenserie over authenticiteit. Zo kan dit belangrijke begrip uitgebreider en dieper besproken worden in lessen, waardoor leerlingen hier dieper over gaan nadenken en filosoferen.

In het verdere verloop van deze scriptie zal getracht worden antwoord te geven op deze vraag. In hoofdstuk 2 zal daartoe eerst het theoretische kader uiteengezet worden aan de hand van de drie visies op authenticiteit die Beerends en Aydin beschrijven. Hierna zal in hoofdstuk 3 de methodiek van het onderzoek beschreven worden. Vervolgens zal in hoofdstuk 4 de resultaten van het onderzoek besproken worden, waarna in hoofdstuk 5 een conclusie en discussie zal plaatsvinden over de resultaten.

2. THEORETISCH KADER: DRIE VISIES OP AUTHENTICITEIT

2.1 Inleidend

Zoals eerder in de inleiding vermeld onderscheiden Beerends en Aydin in hun artikel drie verschillende visies op authenticiteit die ze gebaseerd heeft op bestaande literatuur en opvattingen. In dit hoofdstuk zullen deze drie visies weergegeven worden, om zo te schetsen hoe men in de wetenschap op dit moment kijkt naar het begrip authenticiteit. Hierbij worden delen van het artikel van Beerends en Aydin gebruikt, aangevuld met verschillende filosofen die daarin ook geciteerd worden.

Belangrijk om te vermelden is dat deze visies hier gepresenteerd worden als drie verschillende, losse visies. De werkelijkheid is natuurlijk niet zo zwart-wit. Verschillende visies overlappen met elkaar en mensen kunnen een mengeling van deze verschillende visies vormen en volgen.

2.2 De romantisch-essentialistische visie

De romantisch-essentialistische visie op authenticiteit is, zoals de naam al zegt, geworteld in de 18de -eeuwse periode van de romantiek. Voor deze periode werd namelijk vooral gefocust op God of de idee van 'het goede'. Deze externe entiteiten werden gebruikt om te bepalen of een actie goed was of niet. In de romantiek vond een 'shift' plaats van het externe perspectief naar het interne perspectief. "Valuing external entities and bodies increasingly was challenged and gave way to valuing the inner self of the individual." (Beerends & Aydin, 2021, p. 1668). Het interne individu werd de leidende factor voor het formuleren van een moreel oordeel over een handeling. Deze zelfde verandering, van een externe entiteit naar een intern zelf, was ook zichtbaar binnen het idee van authenticiteit. Binnen deze visie is iets of iemand namelijk authentiek wanneer iets of iemand de eigen natuur ontdekt en hier trouw aan is. Kenmerkend aan deze visie is ook dat alles wat niet natuurlijk is, of alles wat artificieel is, in zichzelf niet authentiek is of kan zijn. Authenticiteit wordt namelijk volledig bepaald door hoe iemand van binnen is (Beerends & Aydin, 2021, pp. 1667-1669).

Deze visie is voornamelijk gebaseerd op de filosofie van Jean Jacques Rousseau. In zijn boek "The ethics of authenticity" uit 1992 schrijft Charles Taylor ook over deze filosoof. Hij schrijft "Rousseau frequently presents the issue of morality as that of our following a voice of nature within us... Our moral salvation comes from recovering authentic moral contact with ourselves." (Taylor, 1991, p. 27). Samengevat betekent dit dat authenticiteit en moraliteit dus iets is dat van binnen komt.

2.3 De constructivistische visie

De constructivistische visie op authenticiteit is grotendeels ontstaan tijdens de verlichting. "Here, human nature is understood as something that needs to be adjusted, corrected, or even defeated; authenticity must be constructed, developed, or created instead of found or preserved." (Beerends & Aydin, 2021, p. 1669). Dit betekent dus dat de menselijke natuur, en in het verlengde hiervan ook authenticiteit, niet meer iets is wat in een persoon bestaat, maar iets is dat een persoon zelf kan creëren en formuleren. Er is geen zwart-wit onderscheid meer tussen natuurlijk en onnatuurlijk, zoals bij de romantisch-essentialistische

visie. De visie van het constructivisme spreekt zelfs niet meer over natuurlijk of onnatuurlijk en authentiek of niet-authentiek. Bij sommige stromingen binnen het constructivisme gaat dit zelfs zo ver dat de begrippen natuurlijk en onnatuurlijk of kunstmatig volgens hen nietszeggend zijn. Er zit namelijk geen verschil tussen de twee en daarom is het onderscheid ook niet belangrijk (Beerends & Aydin, 2021, pp. 1669-1970)

2.4 Inauthenticiteit als ideaal

De visie van inauthenticiteit als ideaal (ook wel eens de postmoderne visie genoemd) is een visie die Beerends en Aydin geformuleerd hebben in aanvulling op de bestaande twee visies. De naam van de visie maakt eigenlijk al duidelijk waar deze over gaat. In het constructivisme verdween het onderscheid tussen natuurlijk en niet-natuurlijk en de morele oordelen hierover die bestonden binnen het romantisch-essentialisme. De visie van inauthenticiteit als ideaal gaat nog een stap verder door te stellen dat mensen van nature inauthentiek of kunstmatig zijn. Het kunstmatige wordt niet afgewezen (zoals in het romantisch-essentialisme) of verenigd met het natuurlijke (zoals in het constructivistische), maar het wordt gezien als een ideaal in zichzelf.

“Where the Romantic-essentialist framework tries to find authenticity in a “natural body” that is left alone, these studies demonstrate that authenticity is also sought in a moral framework that accentuates the fake. As a result, cultural celebrations of inauthenticity can be understood as a hyperbolic manifestation of constructionist authenticity where inauthenticity—as the counter ideal of authenticity—has become an aesthetic and moral ideal in itself.” (Beerends & Aydin, 2021, p. 1671)

Om authentiek te zijn moet je niet alleen onderzoeken/vormen wie je bent, maar je moet het proces dat je doormaakt omarmen en alle middelen die je tot je beschikking hebt bereiken om te authentiek te worden (Beerends & Aydin, 2021, pp. 1671-1672).

2.5 Toevoeging vanuit Charles Taylor

In deze verschillende visies zien we dus dat iedere visie steeds meer naar het individu kijkt en minder naar de omgeving. Een toevoeging die ik op deze verschillende visies wil geven is dat authenticiteit in al deze visies breder is dan alleen kijken naar jezelf en het individu. Charles Taylor maakt het onderscheid tussen individuele authenticiteit en gemeenschappelijke authenticiteit (of wat hij horizons of significance noemt). Mensen zijn volgens Taylor van nature dialogale wezens. Dit betekent dat we altijd communiceren met de wereld om ons heen. Ons eigen handelen, en wie wij zijn, wordt dus ook beïnvloed door bredere horizonnen van betekenis (Taylor, 1991, pp. 32-33).

Verderop in zijn boek schrijft Taylor: “Briefly we can say that authenticity (A) involves (i) creation and construction as well as discovery, (ii) originality, and frequently (iii) opposition to the rules of society and even potentially to what we recognize as morality. But it is also true, as we say, that it (B) requires (i) openness to horizons of significance (for otherwise the creation loses the background that can save it from insignificance) and (ii) a self-definition in dialogue (Taylor, 1991, p. 66).

De punten die hij hier noemt onder A hebben daarbij vooral betrekking op het individu, terwijl de punten onder B laten zien dat een mens altijd in dialoog is met zijn/haar omgeving. Belangrijk is hierbij om te zeggen dat deze visie volgens mij geen van de andere visies uitsluit. Binnen de romantisch-essentialistische visie is dit duidelijk. Wie jij van binnen bent wordt beïnvloed door jou en de mensen om je heen. Beerends & Aydin noemen dit ook wanneer ze het hebben over de constructivistische visie van authenticiteit.

“From this perspective, it becomes clear that what is authentic and what is not, and what is natural and what is not, is dependent on particular (sub)cultures. What is considered (in)authentic is shaped by available discourses and the cultural habitat of images and narratives that shape the tastes, desires, and ideas of the people living in that particular culture.” (Beerends & Aydin, 2021, p. 1670)

Binnen de constructivistische visie en de visie van inauthenticiteit als ideaal is dit minder duidelijk, maar speelt dit nog steeds een rol. Als je zelf bepaalt wat authentiek is voor jou, zoals in de constructivistische visie, is dit namelijk nog steeds beïnvloed door je situatie en omgeving. Ditzelfde geldt ook voor de visie van inauthentiek als ideaal. Ook al vindt men in deze visie dat het echte zelf niet bestaat, je staat nog steeds in een omgeving die jou beïnvloedt.

2.6 Concluderend

In dit theoretisch kader zien we dus dat authenticiteit een zeer ambigu begrip is dat door verschillende mensen op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden. De concepten die in dit kader naar voren komen zijn nog erg vaag en breed. Om deze reden zijn de concepten niet expliciet aan bod gekomen tijdens de interviews met de leerlingen. Tijdens het onderzoek is namelijk gefocust op de persoonlijke ervaringen en opvattingen van jongeren met betrekking tot authenticiteit. Dit betekent dat de woorden die leerlingen gebruiken om authenticiteit te beschrijven centraal staan in het onderzoek.

3. METHODE

3.1 Onderzoeksmethode

Vanuit het hierboven genoemde theoretische kader is de methode van het onderzoek opgezet. Als eerste wordt uit de onderzoeksvraag duidelijk dat het hier gaat over kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek kan namelijk gebruikt worden om een individuele ervaring, taal en communicatie en/of de samenleving en cultuur te onderzoeken (Marshall & Rossmann, 2006, p. 55). In dit onderzoek wordt voornamelijk gekeken naar de persoonlijke visie van deelnemers op het begrip authenticiteit. Hierbij gaat het dus om een persoonlijke ervaringen en het taalgebruik van de deelnemers. Het onderzoek zal daarom ook uitgevoerd worden aan de hand van interviews. Dit is namelijk de beste manier om dieper in te gaan op de persoonlijke visies en ervaringen van een persoon. Bij een enquête is het namelijk niet mogelijk om door te vragen wanneer deelnemers een antwoord geven.

De interviews van dit onderzoek zijn uitgesplitst in twee verschillende soorten interviews. Dit zijn half gestructureerde individuele interviews en gestructureerde groepsinterviews. Beide soorten interviews hebben een eigen doel. Het doel van het individuele interview is om diep in te gaan op de persoonlijke visie en beleving van de deelnemer/leerling. Om dit te bereiken is gekozen voor een half gestructureerd individueel interview. De onderwerpen en voorbeelden die besproken moesten worden zijn tevoren vastgelegd, maar de interviewer is op deze manier wel vrij om door te vragen. Het voordeel van dit soort interview is dat alle relevante thema's besproken worden en dat de interviewer vrij is om door te vragen. Het nadeel is wel dat de interviewer meer invloed heeft op de vragen, waardoor de vragen soms suggestief kunnen zijn of alleen binnen het bestaande beeld van de interviewer passen (Baarda, Basisboek interviewen, 2020). Om dit te voorkomen en de betrouwbaarheid en validiteit van het interview te verhogen zijn tevoren enkele basisvragen opgesteld die te zien zijn in het interviewschema (bijlage 1). Verdere uitleg van dit schema volgt in §2.2.

Tijdens het onderzoek zijn minder interviews afgenomen dan tevoren gepland was. Er is namelijk gekozen om tien leerlingen te interviewen. Wanneer er meer leerlingen geïnterviewd zouden worden, zou dit zorgen voor een grotere betrouwbaarheid. Het verwerken van interviews kost echter veel tijd. Uit de afweging van de betrouwbaarheid en de tijd die er voor het onderzoek stond is het aantal van 10 interviews gekomen. Uiteindelijk zijn er zes leerlingen geïnterviewd. Dit komt grotendeels door de manier van werven. De leerlingen zijn geworven bij het Stanislas Pijnacker tijdens de les levensbeschouwing. Aan het einde van een les is een korte uitleg gegeven van het onderzoek, waarna leerlingen zich op drie verschillende manieren aan konden melden. Ze konden hun vinger opsteken toen gevraagd werd wie mee wilde doen, ze konden na de les naar de leraar komen en ze konden na de les mailen naar de onderzoeker. In de verschillende klassen zaten in totaal 83 leerlingen. Van deze 83 leerlingen hebben zich er toen 6 aangemeld. Ook na meerdere pogingen om nog extra leerlingen te werven bleef het aantal aanmeldingen op 6 staan. Hierom is gekozen om de individuele interviews aan te vullen met een groepsinterview in elk van de 4VWO klassen (dit waren er 3). Deze keuze is gemaakt om zo een globaal beeld te kunnen krijgen van wat authenticiteit is volgens de gehele groep. Dit kan heel nuttig zijn, omdat er verder nog geen onderzoek is gedaan naar dit onderwerp onder deze doelgroep. Ook kunnen de leerlingen geïnspireerd

worden door de antwoorden die andere leerlingen geven. Het groepsinterview was volledig gestructureerd. Het nadeel hiervan is dat er minder ruimte was om door te vragen, maar het voordeel is dat er zo veel data is opgehaald die geanalyseerd kan worden (Baarda, et al., 2018, pp. 174-175). De verdere uitwerking van dit interview en hoe dit er exact uit zag is te lezen in §2.3 en te zien in bijlage 2.

3.2 Het individuele interview

Het individuele interview zal, zoals eerder vermeld, half gestructureerd zijn. Dit betekent dat de hoofdvragen, of in dit geval de voorbeelden, tevoren al vastliggen, maar dat er wel ruimte is om door te vragen naar de individuele antwoorden van de deelnemers.

Tijdens het interview zijn de vragen gesteld aan de hand van voorbeelden. De voorbeelden die hiervoor gekozen zijn, zijn de app BeReal, de virtual influencer Lil Miquela (zie figuur 1) en een afbeelding van een persoon die cosmetische chirurgie ondergaan is (zie figuur 2). Deze voorbeelden zijn gekozen, omdat deze goed aansluiten op de drie verschillende visies op authenticiteit die ik eerder in mijn theoretisch kader uiteengezet heb.

BeReal is een social media app die erg populair is onder jongeren en leerlingen. Gebruikers van deze app krijgen eens per dag op een willekeurig moment een melding met daarin de opdracht om een foto te maken van wat ze nu aan het doen zijn. Wanneer deze melding aangeklikt wordt heeft de gebruiker 2 minuten de tijd om een foto te maken en deze te uploaden. Je kan de foto niet bewerken of aanpassen en binnen 2 minuten moet de foto gemaakt en gepost worden, anders komt op je profiel staan dat je niet op tijd was. De app wekt zo de indruk dat het draait om echte beelden, “maar dit is maar gedeeltelijk waar. Binnen de tijdsplan van 2 minuten kunnen gebruikers naar een andere locatie lopen of toch hun uiterlijk nog even perfectioneren. De foto's zijn daarmee vaak enigszins ‘gemaakt’. Omdat de tijd relatief kort is kunnen er geen drastische veranderingen worden gedaan. Daarmee komen foto's toch vaak dicht bij de werkelijkheid dan foto's/video's op andere social media platformen. Het ligt natuurlijk ook aan de gebruiker hoe ‘echt’ een foto die geplaatst wordt is.”¹ Door de app wordt in ieder geval gespeeld met de vraag wanneer iets echt of real is. Dit doet denken aan de eerste visie op authenticiteit, waarin echt en nep of natuurlijk en gemaakt tegenover elkaar staan.

Het tweede voorbeeld, van Lil Miquela, is gekozen omdat de populariteit ervan goed de derde vorm van authenticiteit, inauthenticiteit als ideaal, laat zien. Lil Miquela is namelijk een virtual influencer. Dit betekent dat het account volledig beheerd en ontworpen wordt door AI. De persoon die op de foto's te zien is, is niet te vinden in de natuurlijke wereld. Op het social media profiel² van Lil Miquela staat dat ze een ‘19-year-old Robot living in LA’ is. Er wordt dus eerlijk gezegd dat Lil Miquela een robot/AI is. Dit lijkt een positief effect te hebben, gezien het feit dat Lil Miquela op Instagram 2.8 miljoen volgers heeft op het moment van opstellen van deze methode (1 mei 2023).

¹ Bron: <https://voorlichtingopscholen.nl/bereal/>

² Link: <https://www.instagram.com/lilmiquela/>

Het laatste voorbeeld komt uit een lezing van Siri Beerends, genaamd de authenticiteit van nep³. Hierbij gebruikt ze een foto van een persoon uit Amerika die plastische chirurgie heeft ondergaan om zijn/haar uiterlijk te veranderen. Onder de foto staat de quote "The whole face is fake, and I wouldn't have it any other way." Dit voorbeeld heeft deels te maken met de tweede visie van het constructivisme en deels met de derde visie van inauthenticiteit als ideaal. Ze heeft haar uiterlijk namelijk zelf gemaakt (of laten maken) tot wat het nu is en hier voelt ze zich in thuis. Ze gebruikt dus niet-natuurlijke middelen om te worden wie zij wil zijn.

Figuur 1, Lil Miquela
Bron: Instagram / @Lilmiquela

Figuur 2, voorbeeld plastische chirurgie
Bron: <https://youtu.be/u5Ez8OEyUqo>

Elk van deze voorbeelden is niet alleen uitgekozen omdat ze verbonden kunnen worden aan de theorie, maar ook omdat ze allemaal aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Ze komen namelijk allemaal voort uit sociale media. Door voorbeelden uit de leefwereld van de leerlingen te gebruiken hoeven de leerlingen minder na te denken over de voorbeelden en is er meer ruimte voor het onderzoeken van hun reactie op en mening over deze voorbeelden.

Bij elk voorbeeld wordt eerst gevraagd aan de leerling om kort te vertellen wat ze van het voorbeeld weten. Dit is vooral bij de voorbeelden van BeReal en Lil Miquela belangrijk. Zo kan namelijk gecontroleerd worden of de leerlingen het voorbeeld kennen. Als leerlingen het voorbeeld niet kennen zal de interviewer een korte toelichting geven van het onderwerp, waarbij het belangrijk is dat de interviewer dit puur feitelijk houdt en geen waardeoordeel of mening geeft over het onderwerp. De enige woorden die vanaf het begin van het interview al aangereikt worden zijn real en fake (of echt en nep). Dit komt door de keuze voor deze voorbeelden. Het woord real komt namelijk voor in de naam van de app BeReal en het woord fake is een woord dat leerlingen in hun dagelijks taalgebruik vaker gebruiken. Het woord authenticiteit wordt pas aan het einde van het interview genoemd. Op deze manier is er genoeg ruimte voor de deelnemers om zelf woorden te geven aan wat ze vinden en zien.

De interviews zullen steeds plaatsvinden in hetzelfde kantoor op de school. Hiervoor is iedere keer hetzelfde kantoor gebruikt, om er zo voor te zorgen dat de ruimte geen verder effect heeft op de uitkomsten van de interviews. Ook is ervoor gezorgd dat dit kantoor tijdens de interviews niet door andere docenten gebruikt wordt, om er zo voor te zorgen dat er geen andere leraren binnen konden lopen.

³ Link: <https://youtu.be/u5Ez8OEyUqo>

3.3 Het groepsinterview

De groepsinterviews zijn afgenomen tijdens de les levensbeschouwing van de verschillende 4V klassen. De les begon met een moment van rust. De docent zet rustige muziek op (genaamd soaking muziek⁴) en er wordt een kaars opgestoken. Dit wordt gedaan om een sfeer te creëren waarin de leerlingen zich veilig voelen en voelen dat ze kunnen delen wat hen te binnen komt.

De data worden verzameld via Mentimeter⁵. Zie bijlage 2 voor de slides die gebruikt zijn. Vervolgens wordt het gesprek ingeleid door een korte uitleg van het onderzoek te geven, waarin verteld wordt dat het onderzoek gaat over het begrip authenticiteit. Hierin wordt ook aan de leerlingen verteld “Er zijn geen goede of foute antwoorden. Schrijf gewoon op wat in je opkomt. Dit mogen bijvoorbeeld woorden, uitdrukkingen, zinnen of voorbeelden zijn!” Hierna wordt voor de eerste keer gevraagd “wat is authenticiteit volgens jou?”. De leerlingen krijgen vervolgens 5-10 minuten de tijd om alles wat in hen opkomt in te typen. Nadat ze dit gedaan hebben krijgen de leerlingen de gelegenheid om met de persoon naast hen te bespreken wat ze opgeschreven hebben. Terwijl de leerlingen dit doen loopt de docent rond en luistert hij bij verschillende groepjes mee. De docent neemt hierbij een participerende observerende rol in. Verschillende uitspraken die leerlingen doen in gesprek met elkaar worden opgeschreven. Ook zal de interviewer bij enkele leerlingen doorvragen wanneer deze een interessante uitspraak doen. Dit zal in totaal ongeveer 5-10 minuten duren. Tot slot krijgen de leerlingen opnieuw de vraag “wat is authenticiteit volgens jou?” via Mentimeter. Hierbij krijgen ze weer 5-10 minuten om in te sturen wat in hen opkomt en wat ze besproken hebben met de persoon naast hen.

Het groepsinterview is dus voornamelijk gestructureerd van aard (behalve het moment waarop de leerlingen met elkaar spreken over de ingevoerde antwoorden). Deze keuze is gemaakt, omdat op deze manier Mentimeter gebruikt kon worden voor de verzameling van de data. Dit maakte het verzamelen en organiseren van de data makkelijker, waardoor er meer tijd besteed kon worden aan de analyse ervan. Het nadeel van het gebruik van Mentimeter is dat leerlingen hun antwoorden en die van anderen zien verschijnen op het bord. Leerlingen kunnen namelijk meerdere antwoorden insturen, waardoor het mogelijk is dat de verschillende antwoorden elkaar deels beïnvloeden hebben.

3.4 Analyse

De beide interviews zullen na afname geanalyseerd worden. Hieronder wordt van beide interviews apart besproken hoe deze geanalyseerd zal worden.

De analyse van de individuele interviews is gebaseerd op het stappenplan dat in het ‘Basisboek kwalitatief onderzoek’ opgenomen is van Baarda, Bakker, et al. De verschillende interviews zijn opgenomen op een geluidsrecorder, waarna deze letterlijk getranscribeerd zullen worden in Word. Door deze letterlijke transcriptie kunnen stiltes en reacties van leerlingen op de vragen namelijk ook meegenomen worden in de analyse. Deze transcripties zullen vervolgens in verschillende stappen gecodeerd worden, met behulp van het programma ATLAS.ti. Er zijn tevoren geen codes opgesteld. In de eerste stap zal ‘in vivo

⁴ Link: <https://youtu.be/p8yxV5eDF44>

⁵ Link: www.mentimeter.com

codering' gebruikt worden. Zo blijven de eerste codes dicht bij de uitspraken die een leerling doet en vind er nog weinig interpretatie plaats. Nadat dit op alle interviews toegepast is zullen de codes doorgenomen worden om hier zo op te kunnen reflecteren. Deze reflectie vindt plaats door middel van axiaal coderen. Hierin worden de codes verder gespecificeerd en worden individuele codes samengevoegd en geïnterpreteerd. Op deze manier zal gekeken worden of de blik die leerlingen op authenticiteit hebben bij meerdere leerlingen te herkennen is en of deze blikken vergelijkbaar zijn of allemaal van elkaar verschillen. In deze fase van de analyse wordt geprobeerd om enkele overkoepelende visies op of categorieën in authenticiteit te onderscheiden in de antwoorden van de leerlingen. Tot slot zullen deze verschillende visies of categorieën met elkaar vergeleken worden om zo te kijken of er enige samenhang te ontdekken is tussen de verschillende antwoorden en visies (Baarda, et al., 2018, pp. 252-273).

De groepsinterviews zullen op een andere manier geanalyseerd worden. De data die via Mentimeter is opgehaald wordt gedownload en omgezet naar een Excel bestand. Alle antwoorden van de leerlingen zullen overgenomen worden, waarbij vergelijkbare of synonieme antwoorden samengevoegd zullen worden. Er zal dus ook aangegeven worden hoe vaak een antwoord gegeven is. Hierna worden de antwoorden vergeleken om te zien of er overkoepelende thema's te herkennen zijn in de verschillende antwoorden. Dit zal voor de eerste en tweede vraag los gedaan worden, waarna de antwoorden op de twee vragen vergeleken zullen worden. De resultaten uit deze verschillende stappen zullen vervolgens aangevuld worden met de uitspraken die opgeschreven zijn tijdens het participierend observeren van de gesprekken die leerlingen met elkaar hadden.

4. RESULTATEN

4.1 *Individuele interview*

4.1.1 Inleidend

De resultaten van het individuele interview zullen besproken worden per onderdeel van het interview. Tijdens de analyse zijn de teksten van de interviews namelijk eerst onderverdeeld in de verschillende onderdelen, voordat de inhoud verder bekeken is. Na deze onderverdeling is zo breed mogelijk gekeken wat de leerlingen allemaal gezegd hebben en wat dit met echt, niet echt en authenticiteit te maken heeft. Dit waren immers ook de subvragen die centraal stonden tijdens de interviews (zie bijlage 1). Tot slot is wat leerlingen in de verschillende interviews over echt, niet echt en authenticiteit gezegd hebben met elkaar vergeleken. Op deze manier zijn de resultaten tot stand gekomen die hieronder te lezen zijn.

Deze onderverdeling en analyse betekent dat elk van de voorbeelden die tijdens het interview besproken is los aan bod zal komen. De antwoorden van de verschillende leerlingen zullen ook per voorbeeld besproken worden. Tot slot zullen vervolgens de antwoorden op de slotvraag 'wat is authenticiteit volgens jou?' besproken worden. Quotes uit de verschillende interviews van de leerlingen zullen aangeduid worden met L1, L2, L3, L4, L5 of L6.

4.1.2 BeReal

Alle geïnterviewde leerlingen gaven aan wel eens van BeReal gehoord te hebben. Ook konden ze tijdens het interview beschrijven wat BeReal is. 4 van de 6 leerlingen gaven aan BeReal ook echt te gebruiken. De andere 2 leerlingen hadden alleen van BeReal gehoord. Dat de app BeReal in de naam het woord echt heeft komt volgens de leerlingen, doordat je alleen foto's kan maken en deze "niet kan bewerken" (L6). "Er wordt niks aan verandert. Het blijft zoals het was, voor altijd" (L6). Dit is echt, omdat een bewerkte foto niet "de ware image" is. "Het is veranderd. Als je het veranderd is het een leugen." (L6). Bewerkte foto's zijn volgens deze leerling dus een leugen, en aangezien je geen bewerkte foto's kan vinden op BeReal is dit real of echt. Je bent volgens de leerlingen ook echt op BeReal omdat je "moet laten zien wat je op dat moment aan het doen bent" (L3) en dat je dus niet moet "doen alsof je dan iets leukers doet ofzo. En wel gewoon, ja, op dat moment een foto maken, dus ook bijvoorbeeld als je aan school zit, dat je het dan ook maakt." (L1) Je moet laten zien "hoe je jouw leven leeft. Dus dat kan op school, thuis, sport. Uuh, echt alles dus" (L5). Als je dit niet doet dan ben je volgens de leerlingen fake bezig. "Omdat je dan zegmaar echt selecteert wat je van jezelf wil laten zien aan andere mensen. En niet gewoon je hele authentieke zelf gewoon zoals je bent" (L2). "Als je foto's gaat maken dat je speciaal ergens heen gaat, voor om zo'n foto te maken. Stel je zit op de bank en je bent niks aan het doen eigenlijk. Dat je dan naar buiten gaat en doen alsof je iets heel interessants aan het doen bent. Dat vind ik fake." (L5)

Doordat het hierover echt en nep ging werd ook gesproken over de vraag wanneer iets echt is buiten de app. Dit ben je volgens een leerling, wanneer je je gedraagt "gewoon hoe je bent" (L4). Toen L4 gevraagd werd om dit te verduidelijken gaf deze aan dat deze hiermee bedoelde dat dit uitgelegd kan worden als "niet laten beïnvloeden negatief" (L4). Dit niet laten beïnvloeden kwam bij meerdere leerlingen terug. Volgens L5 betekent echt zijn namelijk "dat je gewoon altijd, dat je één persoon bent... Dat je niet thuis een andere jij bent

dan op school.” Ook L6 gaf dit aan. Iemand is volgens deze leerling namelijk nep, “Als die zegmaar verandert om verschillende mensen heen. Als die thuis iets anders is dan bijvoorbeeld op school. Of aardiger is bij iemand ... maar als je ineens thuis heel braaf bent en dan ineens op school heel stout bent of zoiets” (L6). Belangrijk is om hierbij ook te noemen dat de helft van de leerlingen aangaven dat dit nep zijn niet negatief hoeft te zijn. “Omdat het voor iedereen gewoon anders is” (L3) en “Bijvoorbeeld als je thuis heel stil bent. En dan op een andere plek juist heel, hoe heet het, heel erg uitbundig, heel erg praat enzo” (L6) dan kan nep zijn ook positief zijn. “Misschien als je je iets zelfverzekerder voordoet. Dat mensen je ook, eeeehm hoe moet ik dat zeggen. Dus als jij jezelf zelfverzekerder voordoet, dan maak je vrienden” (L5). Hieruit blijkt ook dat gedrag waardoor je meer vrienden krijgt als positief ervaren wordt, ook al is dit nep, “zolang je maar geen fake friend bent” (L2).

Een fake friend zijn werd door L1 en L2 genoemd in het interview. Dit is iemand die zich bij verschillende mensen anders voordoet “Nou, als iemand een fake friend is zegmaar, dan is iemand niet helemaal eerlijk met je of dan wil iemand je niet per se goed zien ofzo. Dan heeft iemand niet het beste met je voor. En ik denk dat als iemand echt is dat ze wel gewoon, ja, je dingen gunnen ofzo. Of als je een goed cijfer hebt. Een fake friend zou dan zeggen van oh hoe kan het dat jij hoger hebt, terwijl, een echte vriend zou dan blij zijn voor je.” (L1) Iemand die een echte vriend is zou dus ‘oprecht’ (L1) blij zijn voor een ander en niet negatief reageren op de blijdschap van een vriend/vriendin.

Eén leerling, L5, gaf op dit moment van het gesprek ook aan dat wie je bent, en dus ook wie je echt bent, afhankelijk is van je opvoeding. “Zo ben ik, zijn wij, mijn zusje ook, opgevoed. Gewoon met elkaar onderling contact houden” (L5). Wie je echt bent en wat je doet is volgens deze leerling dus afhankelijk van je omgeving en je opvoeding. “Je gedraagt je natuurlijk altijd anders in een andere groep” (L5). Zolang het verschil niet te groot is, is dit echter niet erg, zoals ook bij eerdergenoemde antwoorden van L6 te zien is.

4.1.3 Lil Miquela

Na dit besproken te hebben ging het interview verder met het voorbeeld van Lil Miquela. Slechts 2 van de 6 leerlingen (L1 en L2) hadden eerder van Lil Miquela gehoord. De helft van de leerlingen (L1, L2 en L4) vonden dat Lil Miquela nep is. Lil Miquela heeft namelijk “geen emoties” en “geen eigen gedachten” (L2). Iets is ook pas echt “als iets leeft” (L4) en omdat “iemand heeft het gewoon met een computertje allemaal gemaakt, dan is het niet echt” (L1). Lil Miquela is “niet van vlees en bloed” (L2) en is daarom ook ‘geen persoon’ (L2). Ondanks dat Lil Miquela, en in het verlengde hiervan Artificial Intelligence (AI) niet echt is, gaf L2 wel aan dat AI nuttig kan zijn. “Als een leermiddel ofzo, niet zegmaar als letterlijk vervangen voor wat je zelf denkt” (L2). Wat de leerling daar wel erg in vond is dat “je zou een liedje van Michael Jackson bijvoorbeeld kunnen laten zingen door Adele ofzo. En dat zou zo echt klinken. Dat vind ik eigenlijk best wel erg. Of überhaupt dat er bijvoorbeeld kunstwerken, dat alles wordt overgenomen door de AI, want dan is er gewoon als het zo verder gaat, dan zal iedereen, dan zal alles zegmaar gedaan worden door computers enzo. Want het is dan niet meer nodig om het door mensen te laten doen enzo. Maar ik zou bijvoorbeeld naar een muziekje van de AI, zou ik niet hetzelfde gevoel krijgen als de muziek die echt

door iemand is gespeeld ofzo. Het is gewoon, het voelt gewoon niet echt. En dan gaat de creativiteit enzo, gaat dan een beetje verloren ofzo” (L2).

De andere helft van de leerlingen (L3, L5 en L6) vonden dat Lil Miquela nep en echt is. Over Lil Miquela zei L3 namelijk “Nou, ik zou zeggen, het is niet echt een echt persoon, maar het is ook niet nep want het bestaat wel ... Ik kan wel echt zien dat het nog steeds iets is” (L3). Toen gevraagd werd om verduidelijking vulde de leerling aan dat “iets dat echt is dat kan je ook echt zien als je het tegen zou komen ofzo. Nep is eigenlijk meer iets verzonnen, wat niet echt bestaat”. (L3) Lil Miquela is “een beetje van beiden” (L5). “Het account is echt. Alleen de foto’s die erop geplaatst worden die zijn wat mij betreft nep.” (L5). Dat de foto’s nep zijn komt volgens deze leerling doordat “de foto niet zo gemaakt is” (L5). Voor L6 is Lil Miquela echt en nep, “Want het is hoe de AI is geprogrammeerd en hij doet ook hoe die is, als je het zegmaar toepast bij een mens zegmaar die het regelt. Maar ja, het is niet een echt persoon. Maar dat is niet echt de vraag denk ik, of het een persoon is of niet. Dus dan is het wel echt I guess, en nep tegelijkertijd” (L6). Lil Miquela is dus echt, omdat het account bestaat en de AI echt geprogrammeerd is. Het is echter nep “omdat het niet voor zichzelf kan denken. En het heeft geen fysiek lichaam” (L6).

4.1.4 Cosmetische chirurgie

Nadat Lil Miquela besproken was ging het interview, zoals in de methode en bijlage 1 vermeld staat, verder met een foto van een dame die cosmetische chirurgie heeft laten doen. In dit gedeelte van het interview ging het gesprek in alle interviews uiteindelijk over de vraag of het uiterlijk van deze persoon echt is of niet. Eén leerling, L5, vond dat iedere vorm van cosmetische chirurgie die niet medisch was nep was. “Ik vind sowieso dat als je plastische chirurgie in welke vorm dan ook als het niet is om voor gemak, bijvoorbeeld als je ogen hangen en dat je daardoor je ooglid open moet houden dan snap ik dat je daar iets aan moet doen. Maar niet je gezicht laten opspuiten, omdat je denkt dat je dan je ideale zelf bent. Dat vind ik niet kunnen” (L5). Iemand die cosmetische chirurgie gebruikt, behalve om medische redenen, probeert volgens deze leerling dus je ‘ideale zelf’ te worden, terwijl dit niet kan. Je ideale zelf is volgens deze leerling namelijk “dat je met jezelf gewoon kan leven. Denk van ja, als je in de spiegel kijkt en denkt ja, hier ben ik trots op. Dit ben ik en daar hoef ik niks aan te doen”. Dit ideale zelf kan alleen maar bereikt worden door middel van “natuurlijke middelen”. “Nou ik denk sowieso niet dat bijvoorbeeld botox of dingen op plaatsen spuiten, of pilletjes die je kan nemen. Dat vind ik sowieso geen goed idee. Want dat kan nooit gezond zijn denk ik. Ik denk gewoon dat je dat moet doen met hulp van een dokter ofzo. Van dat die je tips kan geven. Bijvoorbeeld als je te dun bent van, nou je moet gewoon meer dingen van dat gaan eten en minder bewegen of gewoon überhaupt meer eten. En als je heel dik bent dat je denkt van ja, hier moet ik iets aan doen, dan moet je dat ook gewoon doen en niet denken van ja. Ik wil deze levensstijl behouden. Dus ik doe een maagverkleining. Of ik laat het wegvriezen kan bijvoorbeeld ook nog. Ik denk vooral dat je het moet doen met je eigen, met wat je echt zelf kan doen. Dus niet wat je uit handen moet geven” (L5).

Voor L1, L2 en L6 is cosmetische chirurgie een combinatie van echt en nep. L2 vond namelijk dat het uiterlijk van de persoon in de foto niet helemaal echt was, maar dat dit niet betekend dat de persoon nep is. “In principe zegmaar als ik naar

haar kijk, dan zie ik nog wel gewoon natuurlijk een persoon, dus wat dat betreft is ze wel gewoon echt. Maar haar uiterlijk vind ik aangetast. Is niet helemaal nep, maar wel aangetast" (L2). L1 vond dit ook. "Ja als ze zegt dat haar hele gezicht nep is, dan heeft ze natuurlijk wel dingen aangepast enzo." Ze is dus "qua uiterlijk dan niet helemaal, maar ja, innerlijk misschien wel" (L1). L6 beschreef dit het duidelijkst in de antwoorden tijdens het interview. "Het is, echt op een manier dat het is hoe ze wil zijn. Maar het is nep, omdat het niet echt is zoals het was." (L6). Voor deze drie leerlingen is de persoon op de foto qua uiterlijk dus niet echt, maar dat betekent niet dat ze, zoals bij L5 wel het geval is, nep is. "Qua mentaal is het hoe ze eruit wil zien. Ze is blijkbaar niet echt geboren als hoe ze eruit wil zien. Dus dan is dat anders dan dat ze wil zijn" (L6). Hierom is het volgens deze leerlingen ook niet erg, ondanks dat het uiterlijk nu niet meer natuurlijk of 'origineel' (L2) is. Ze "is waarschijnlijk blijer dat ze nu dit heeft en ze is dus een blijer persoon." (L6).

Dit lijkt op de mening die L3 en L4 hebben, maar is toch net anders. Waar L1, L2 en L6 vinden dat het uiterlijk van deze persoon aangetast of niet echt is, spreken L3 en L4 hier niet over. Zij noemen alleen maar dat het per persoon verschilt. "Iemand anders kan op een andere manier zichzelf willen veranderen dan jij. En dat maakt ook iedereen anders. Dat maakt ook dat iedereen visie erop anders is." (L3) "Ik vind dat iedereen zelf mag kiezen wat diegene met zijn of haar lichaam doet. Ik vind niet dat anderen mogen bepalen voor haar. Als ze dat zelf wil moet ze dat vooral doen. Ik zou het zelf niet doen, maar ik ben niet haar" (L4). Deze meningen kunnen goed samengevat worden als: "Voor iedereen is jezelf zijn anders" (L3).

4.1.5 Authenticiteit

Na deze verschillende onderdelen besproken te hebben is de vraag gesteld 'wat is authenticiteit volgens jou?'. Alle leerlingen vonden het duidelijk lastig om deze vraag te beantwoorden. L1 was bijvoorbeeld eerst meer dan 10 seconden stil voordat er een antwoord kwam. Andere leerlingen antwoordden, gaven aan dat ze geen antwoord wisten. "Jaa, ik heb zelf eigenlijk niet zo eenn goed idee daarover, want ik weet zelf niet precies wat dat inhoudt" (L3). "Nou, ik heb echt geen idee. Nou ik weet het echt niet" (L4). L5 was langere tijd (meer dan 10 seconden) stil en antwoordde daarna met "maar ik weet niet precies wat het inhoudt" (L5). Alleen L2 en L6 gaven vrijwel direct nadat de vraag gesteld was een antwoord, maar beiden klonken in het geven van hun antwoord ook onzeker en ze sloten hun antwoord af met "maar ik weet het eigenlijk niet" (L2 & L6). Nadat doorgevraagd is kwamen alle leerlingen wel tot een antwoord. Tijdens het geven van deze antwoorden waren meerdere leerlingen (L1, L3 en L4) regelmatig 10 seconden of meer stil en klonken meerdere leerlingen (L2, L4, L5) ook onzeker tijdens het geven van hun antwoorden.

De antwoorden die leerlingen gegeven hebben over hun visie op authenticiteit worden nu besproken. Voor L1 is authenticiteit "iets van iets natuurlijks ofzo, iets oorspronkelijks... bijvoorbeeld als ik een mening heb over iets dat ik dat niet zal veranderen, omdat andere mensen zeggen van oh nee dat is zo en zo. Of voor groepsdruk ofzo zou ik ook niet veranderen" (L1). De mening van L2 lijkt hierop, maar is uitgebreider. Deze leerling zei namelijk dat authenticiteit is "dat je zegmaar dichtbij jezelf staat denk ik. En dat je gewoon jezelf gewoon neerzetten hoe je echt bent, ongeacht dat het misschien soms erg is" (L2). Dit verduidelijkt

de leerling door te zeggen “dus bijvoorbeeld: ik heb liever de harde waarheid, dan een leuke leugen ofzo. En ik zou het meer waarderen als ik een vriendin heb die af en toe een beetje, niet gemeen, maar tenminste wel echt zeggen wat ze denkt, dan iemand die heel leuk doet in je gezicht en dan zegmaar eigenlijk wat anders denkt. Ik vind het echt authentiek als je gewoon echt jezelf bent, ook al zijn anderen het daar niet mee eens ofzo. Dat kan ik meer waarderen.” (L2).

L4 kwam na doorvragen wel tot een antwoord, maar deze was nog steeds kort en twijfelend. “Ik denk, dat denk ik, wat diep van binnen zit in iemand. De authenticiteit van iemand. Dus eigenlijk wel jezelf denk ik, weet ik niet zeker” (L4). Verder doorvragen op dit antwoord leverde bij deze leerling geen extra antwoorden en verduidelijking op.

L5 vertelde dat authenticiteit is “hoe je jezelf en wat wel en niet kan” (L5). Bij het vragen om verduidelijking, wat bedoeld werd met wat wel en niet kan, gaf de leerling aan “grenzen van wat is gewoon en wat is, ja, buitengewoon” (L5). Op de vraag wat deze leerling met grenzen bedoelde kwam het volgende antwoord: “Ik denk dat de grens, of het punt van nu is het nog gewoon en nu is het buitengewoon, dat dat punt heel lastig is. Omdat natuurlijk, iedereen kijkt er anders naar. Ik denk dat ik best wel daar een sterke mening over heb en denk van doe normaal. Maar als je zelf denkt, die vrouw [van het voorbeeld cosmetische chirurgie] denkt vast van er kan nog wel wat meer bij. Maar dat is natuurlijk ook per persoon en hoe je er zelf over denkt. En wat je zelf ook met jezelf aan wil.

De mening van L6 lijkt op de meningen van L1 en L2. Authenticiteit is namelijk “dat het zegmaar als, hoe iets was en zou moeten horen. Volgens de wereld, als hoe het is ontstaan” (L6). De leerling voegde hier nog aan toe dat iets authentiek is wanneer “het zo blijft. Als iets blijft als hoe het bestemd was.” Volgens deze leerling mag iets ook niet authentiek zijn, zolang het maar geen negatief effect op anderen heeft. “Als het geen effect heeft op andere mensen mag je niet authentiek zijn, als het negatief effect heeft vind ik dat je dat beter niet kan doen. Als je bijvoorbeeld een product laat zien aan iemand dat niet is, wat het eigenlijk doet. Bijvoorbeeld, hij gaat niet twee jaar mee en hij breekt al halverwege. Dan heeft het een negatief effect op iemand anders, die heeft dus geld verloren.”

De mening van L3 wijkt op verschillende punten sterk af van de meningen van de andere leerlingen. “Alles is authentiek, want alles is net anders”. Alles is dus authentiek volgens deze leerling, omdat “niets is hetzelfde, het maakt niet uit wat je maakt. Alles is eigenlijk authentiek”. Hierop is de vraag gesteld of er dan een verschil is tussen authentiek en niet authentiek zijn. Deze leerling gaf aan “Dat is er eigenlijk niet. Omdat in principe ieder mens anders is, dus je kan ook niet zeggen: ieder mens is op een andere manier gecreëerd een beetje.” Authenticiteit is volgens deze leerling dus een relatief begrip dat afhankelijk is van de persoon zelf.

4.2 Groepsinterview

Het groepsinterview is, zoals eerder vermeld, geanalyseerd door alle uitspraken over te nemen in Excel en daarin te categoriseren. De verschillende categorieën zijn gemaakt door te kijken naar de woorden die leerlingen in hun antwoord gebruikten. Wanneer bijvoorbeeld het woord echt gebruikt werd in een antwoord

valt dit antwoord onder de categorie echt. Nadat de antwoorden in de categorieën onderverdeeld waren zijn de categorieën geanalyseerd om te kijken welke betekenis in de verschillende categorieën naar voren kwam. Hieronder zullen de verschillende categorieën genoemd worden die uit deze analyse gekomen zijn.

Tijdens de lessen waarin het groepsinterview is afgenomen waren in totaal 83 leerlingen uit 3 verschillende 4V klassen aanwezig. Al deze leerlingen hebben toestemming gegeven om mee te doen aan het groepsinterview. Niet elke leerling heeft een antwoord ingestuurd, maar het was wel mogelijk voor leerlingen om meerdere antwoorden in te sturen. Omdat het verzamelen van de antwoorden anoniem was valt niet te achterhalen hoeveel leerlingen niks hebben ingevuld en hoeveel leerlingen meerdere antwoorden hebben gegeven. Op de 1ste vraag zijn in totaal 97 antwoorden gegeven en op de 2de vraag zijn in totaal 54 antwoorden gegeven. Dit verschil kan deels verklaard worden doordat de leerlingen in de tussentijd samen overlegd hebben. Het zou dus kunnen dat leerlingen samen een antwoord ingestuurd hebben, ondanks dat in de instructie gevraagd is om alleen voor jezelf een antwoord in te sturen.

Hieronder is in tabel 1 opgenomen hoe veel procent van de antwoorden van elke vraag binnen een bepaalde categorie vallen. De percentages komen bij vraag 1 opgeteld niet uit op 100% doordat ze afgerond zijn op gehele getallen. Na de tabel zullen de verschillende categorieën toegelicht worden en zullen enkele combinaties benoemd worden. Ook zal dan besproken worden welke opmerkingen opgeschreven zijn, terwijl leerlingen met elkaar de vragen uit slide 4 besproken.

Tabel 1, resultaten groepsinterview

<i>Categorie</i>	<i>Vraag 1 (slide 3)</i>	<i>Vraag 2 (slide 5)</i>
<i>Echt/Real</i>	27%	17%
<i>Jezelf/ van binnenuit</i>	23%	33%
<i>Betrouwbaarheid/ Geloofwaardigheid</i>	13%	22%
<i>Origineel</i>	11%	4%
<i>Geen idee</i>	10%	7%
<i>Persoonlijkheid</i>	5%	6%
<i>Geloof</i>	2%	--
<i>Combinatie</i>	3%	7%
<i>Overig</i>	5%	4%

Onder de categorie Echt/Real vallen alle antwoorden waarin leerlingen aangaven dat authenticiteit betekent, dat iets of iemand authentiek is wanneer het echt/real is of moet zijn. De categorie jezelf/van binnenuit gaat over alle antwoorden waaruit blijkt dat authenticiteit volgens de leerling iets is dat in je zit of dat alleen vanuit jezelf komt. Hier horen antwoorden bij als “jezelf durven zijn” en “wat jou jezelf maakt”. “Het trouw zijn aan jezelf en jezelf niet laten beïnvloeden door anderen” en “trouw zijn aan jezelf” zijn ook antwoorden die binnen deze categorie voorkomen. Deze antwoorden lijken op de categorie betrouwbaarheid/geloofwaardigheid. Het onderscheid tussen deze twee categorieën is dat trouw aan jezelf vanuit jou komt en dat de antwoorden onder

betrouwbaarheid/geloofwaardigheid gaan over “trouw zijn aan anderen” of “loyaal zijn”. Hierbij gaat het dus niet om de bron van authenticiteit, maar een uiting ervan. De volgende categorie is origineel. De meeste antwoorden (85%) waren hier alleen het woord “origineel”. De andere antwoorden zijn “origineel zijn” en “gelijk aan het origineel”. De categorie Geen idee gaat vervolgens over alle antwoorden waarbij leerlingen aangaven niet te weten wat authenticiteit betekent. Persoonlijkheid gaat over de antwoorden waarin leerlingen aangaven dat authenticiteit “een eigenschap” is of “een persoonlijkheid met bepaalde eigenschappen”. De laatste categorie (buiten combinatie en overig), namelijk Geloof, kwam alleen voor in de antwoorden van vraag 1. Hierin gaf een leerling aan dat authenticiteit “je geloof” is, terwijl een andere leerling “de mate waarin je trouw bent aan je God en je geloof” opschreef.

De antwoorden binnen de categorie combinatie bij vraag 1 waren “Authenticiteit als eigenschap is de echtheid of geloofwaardigheid van een persoon” (combinatie van echt/real en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid), “Dat het echt is volgens de traditionele normen van hoe je was, je eigen zelf zonder invloed van alles om je heen. Alles wat daadwerkelijk van jou is” (combinatie van echt/real en jezelf) en “Echt, puur, origineel, van origine” (combinatie van echt en origineel). Bij vraag 2 waren dit de antwoorden “Loyaal, realistisch en trouw zijn aan jezelf en anderen” (jezelf en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid), 2x “Echtheid of geloofwaardigheid van een persoon” (echt/real en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid) en “Eerlijk zijn tegenover jezelf en anderen” (jezelf en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid). Bij beide vragen waren de antwoorden binnen deze categorie dus grotendeels combinaties van de 3 meest voorkomende categorieën, namelijk echt/real, jezelf/van binnen en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid.

Tijdens de participerende observatie tussen de twee vragen in zijn in de antwoorden en opmerkingen van leerlingen dezelfde categorieën te herkennen als in de antwoorden op de vragen zelf. Binnen de categorie echt/real werd door leerlingen gezegd dat authenticiteit betekent “niet nep zijn”. Toen gevraagd werd wat nep zijn dan betekent, gaf deze leerling aan dat iemand nep is wanneer diegene “doet wat andere mensen willen dat je doet”. Ook valt binnen deze categorie de opmerking “ik weet niet echt wat het is, maar het zal wel iets zijn met echt zijn” (deze uitspraak hoort deels ook bij de categorie geen idee). Binnen de categorie jezelf/van binnenuit vallen “aan jezelf denken, vanuit jezelf komen”, “werkelijk zijn wie je bent” en “een zijn met jezelf”. De categorie Origineel kwam ook voor tijdens deze gesprekken. Deze werd hierin vooral uitgelegd als “een origineel kunstwerk” of “authentieke kunst die echt van een bepaalde kunstenaar is”. De categorie betrouwbaarheid/geloofwaardigheid kwam in de gesprekken voor als “loyaal of trouw zijn”. De overige categorieën die uit de vragen naar voren kwamen waren niet te herkennen in de gesprekken met de leerlingen tijdens de observatie. Wat wel naar voren kwam is dat er twee leerlingen waren die niet over het begrip wilden nadenken. De ene vond dit niet nuttig en weigerde dit verder toe te lichten. De andere leerling gaf aan dat dit komt doordat authenticiteit slechts een “hype is die vanzelf over gaat”. Het heeft volgens deze leerling dus “geen zin om hierover na te denken, want het waait toch over” en dan is het niet belangrijk meer.

De verschillende categorieën antwoorden die uit de vragen en de participerende observatie naar voren komen laten een breed van authenticiteit beeld zien. Globaal gezien kunnen er echter 2 soorten categorieën onderscheiden worden, algemene categorieën en specifieke categorieën. De categorieën real/echt, jezelf zijn/van binnen en persoonlijkheid, zijn algemene categorieën. Antwoorden binnen deze categorieën zijn niet specifiek en kunnen nog breed geïnterpreteerd of bedoeld worden. Echt zijn kan namelijk op veel verschillende manieren, net zoals jezelf zijn en uit het antwoord “je eigen persoonlijkheid” wordt ook niet duidelijk wat een authentieke persoonlijkheid is. Dit ten overstaande van de specifieke categorieën die een specifieke uiting of eigenschap van authenticiteit aangeven. Dit zijn de categorieën betrouwbaarheid/geloofwaardigheid, origineel en geloof. Deze categorieën geven een specifieke eigenschap of een bepaald gedrag aan dat volgens de leerlingen authentiek is.

Aan het einde van de analyse is nog gekeken naar het verschil tussen vraag 1 en 2 en wat dit aangeeft. Bij vraag 2 is de categorie geen idee kleiner geworden. Dit geeft aan dat leerlingen, door te overleggen, potentieel een duidelijker beeld hebben gekregen van wat authenticiteit is. Hiernaast is de categorie origineel veel kleiner geworden (van 11% naar 4%), net zoals de categorie echt/real (van 27% naar 17%). De categorieën jezelf/van binnenuit (van 23% naar 33%) en betrouwbaarheid/geloofwaardigheid (van 13% naar 22%) zijn daarentegen sterk toegenomen. Deze verschillen kunnen betekenen dat de leerlingen tijdens de gesprekken meer naar zichzelf zijn gaan kijken, aangezien de toegenomen categorieën meer betrekking hebben op de eigen persoon en de afgenomen categorieën meer betrekking hebben op items of een algemeen beeld. Dit valt echter niet met zekerheid te zeggen, omdat hier niet verder over doorgevraagd is.

5. CONCLUSIES EN DISCUSSIE

5.1 Conclusies

Uit het onderzoek wordt duidelijk dat authenticiteit een breed begrip is dat verschillende betekenissen kan hebben. Verschillende leerlingen praten namelijk verschillend over het begrip. Toch kunnen er enkele algemene conclusies getrokken worden die betrekking hebben op de centrale onderzoeksvraag van het onderzoek. Deze was *“Wat is authenticiteit volgens leerlingen uit 4 VWO?”* (Zie hiervoor ook de inleiding).

Authenticiteit is volgens de leerlingen dat je “bent wie je bent” (L5). Dit houdt in dat je je gedrag niet aanpast aan de groep en dat je oprecht bent tegen elkaar. Eerlijkheid is hierbij ook erg belangrijk. Het is belangrijker dat je de harde waarheid vertelt dan dat je de goede vrede bewaart. Je gedrag mag op kleine punten wel verschillen per groep, omdat wie je bent afhankelijk is van de mensen om je heen. Als je gedrag toch wel verschilt per groep hoeft dat niet erg te zijn, zolang het maar geen negatief effect op anderen heeft. Je mag bijvoorbeeld geen ‘fake friend’ zijn (dit is een vriend die niet oprecht is en bijvoorbeeld achter je rug om over je roddelt). Als nep zijn geen negatief effect heeft op anderen kan het zelfs positief zijn. Als je je bijvoorbeeld zelfverzekerder voordoet dan je echt bent wordt je hier uiteindelijk ook zelfverzekerder van.

Authenticiteit uit zich volgens de leerlingen niet alleen in je gedrag, maar het gaat ook over je emoties en persoonlijkheid. Artificial Intelligence (AI) is namelijk niet echt, omdat het geen eigen emoties of persoonlijkheid heeft. Ondanks dit kan AI wel nuttig zijn voor het leerproces van leerlingen. Hieruit blijkt nogmaals dat iets dat niet echt is, niet slecht hoeft te zijn. De leerlingen wijken hierin dus af van de romantisch-essentialistische visie (aangezien nep en niet jezelf zijn hierin iets negatiefs is). Ook hierbij geldt de grens dat het anderen niet negatief mag beïnvloeden. Creativiteit is hier een voorbeeld van. Wanneer een AI een kunstwerk of een lied maakt, is dit niet creatief en kan dit ten koste gaan van de kunstenaar. Creativiteit is namelijk iets dat echt menselijk is en niet kan worden nagebootst door een AI.

Hiermee kan de literatuur aangevuld worden. In de literatuur gaat het namelijk over echt en niet echt (of nep). Het gaat over het onderscheid tussen de twee, of de afwezigheid van een onderscheid. Of nep zijn erg is of niet komt in de verschillende visies op authenticiteit wel naar voren, maar hierin is geen nuance te bespeuren. Uit dit onderzoek blijkt dat leerlingen vinden dat iets dat nep is niet erg hoeft te zijn (zoals in de romantisch essentialistische visie), maar dat het ook niet automatisch goed is (zoals in de visie van inauthenticiteit als ideaal). Zo lang je een ander geen kwaad doet met iets dat nep is, of een ander hiermee niet beperkt is het niet erg. Zodra je een ander echter voorliegt (zoals bij een fake friend) of de werkelijkheid mooier probeert voor te doen (zoals bij reclames) is het echter wel erg.

Hiernaast valt te concluderen dat echt zijn twee betekenissen heeft. Echt zijn kan betekenen dat iets of iemand simpelweg bestaat, maar het kan ook betekenen dat iets of iemand, zoals een foto of een persoon, niet aangepast is. De AI van Lil Miquela en het Instagram profiel bestaan bijvoorbeeld, maar de foto's die erop staan zijn aangepast. De foto's zijn nep, omdat die gemaakt zijn door een robot en niet door mensen. Hierin is ook nogmaals te zien dat creativiteit, iets dat nodig

is om foto's te maken, iets authentieks is. In het verlengde hiervan kan je concluderen dat Lil Miquela wel echt is, aangezien ze bestaat, maar niet authentiek, omdat alles wat op het profiel gepost wordt niet door menselijke creativiteit gemaakt is, maar door een robot.

De exacte invulling van authenticiteit kan verschillen per persoon. Authenticiteit heeft te maken met jezelf zijn. Dit jezelf zijn heeft te maken met hoe je van nature of "oorspronkelijk" (L1) bent. Het heeft ook te maken met hoe je "gecreëerd" (L3) bent of hoe je "ontstaan" (L6) bent. Dit idee van jezelf is dus iets dat van binnen zit volgens deze leerlingen. Dit betekent echter niet dat er aan authenticiteit ook een moreel oordeel verbonden wordt. Dit is vooral te zien in het gesprek over cosmetische chirurgie. Het uiterlijk is namelijk aangepast, en daardoor is ze volgens de meeste leerlingen niet meer volledig authentiek. Dit is volgens alle leerlingen, behalve L5, echter niet iets ergs. Zolang ze hier zelf gelukkig van wordt en dit echt is hoe ze zichzelf ziet is het in zekere zin wel authentiek. Of iets authentiek is of niet heeft dus te maken met hoe iemand hier zelf over denkt en zolang iemand dit zelf goed vindt en anderen hier niet negatief mee beïnvloed is dit niet iets slechts. Het uiterlijk van een persoon kan dus echt of nep zijn, maar zolang de persoon dit zelf als echt ziet is het prima.

Tot slot komt de visie dat er geen verschil is tussen echt en nep bij één leerling voor (namelijk L3). Alles is volgens deze leerling immers anders. Alles is net anders gemaakt of gecreëerd, dus is alles volgens deze leerling authentiek. Dit komt dicht bij de constructivistische visie op authenticiteit. Binnen deze visie is er namelijk geen onderscheid tussen echt en nep, natuurlijk en kunstmatig of authentiek en niet authentiek. Of deze visie vaker voorkomt zou uit vervolgonderzoek moeten blijken.

5.2 Discussie

Naast deze conclusies vallen ook enkele dingen op te merken aan het onderzoek. De groep waarbinnen dit onderzoek is afgenomen, namelijk 6 leerlingen voor de individuele interviews en 4V leerlingen van één school, is geen representatieve doorsnee van de samenleving. Het valt dus aan te raden om een groter, breder onderzoek op te zetten dat onderzoek doet naar hetzelfde onderwerp, maar dan binnen een grotere groep.

Een andere suggestie voor vervolgonderzoek is dat onderzocht kan worden hoe het begrip authenticiteit in lessen levensbeschouwing of filosofie gebruikt kan worden. Er zou bijvoorbeeld een lessenserie opgezet kunnen worden over authenticiteit, om leerlingen zo te ondersteunen om hier nog verder over na te denken.

Tijdens de interviews zijn vaak vragen gesteld naar de mening van de leerlingen. De interviewer had hierbij echter de neiging om hierbij vragen te stellen met 2 opties (bijvoorbeeld de vraag "is dit echt of nep?" is tijdens meerdere interviews gesteld). Dit kan invloed gehad hebben op het denken van de leerlingen. Het is mogelijk dat leerlingen echt en nep hierdoor als uitersten zagen die niet samen konden. Dit hoeft echter niet zo te zijn, zoals bij meerdere leerlingen te zien was wanneer ze spraken over Lil Miquela als echt en nep tegelijk. In een vervolgonderzoek is het belangrijk om hier extra op te letten.

5.3 Dankzeggingen

Ik wil allereerst mijn begeleider, Monique van Dijk, bedanken voor het begeleiden van het proces van deze scriptie. Het was geen gemakkelijk jaar, met veel hobbels. Ondanks dit is alles goed gekomen, iets dat mede te danken is aan deze goede begeleiding. Hiernaast wil ik het Stanislas Pijnacker en mijn stagebegeleider op deze school bedanken dat ik dit onderzoek op hun school heb mogen doen. Ook wil ik de tweede corrector, Natascha Kienstra, bedanken voor het lezen en beoordelen van deze scriptie. Tot slot wil ik u, beste lezer, bedanken voor het lezen van deze scriptie. Ik hoop dat het u nieuwe inzichten gegeven heeft in het denken van leerlingen op de middelbare school.

6. BIBLIOGRAFIE

- Baarda, B. (2020). *Basisboek interviewen*. Groningen/Utrecht: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B., Bakker, E., Boullart, A., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., & van der Velden, T. (2018). *Basisboek kwalitatief onderzoek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Utrecht: Noordhoff Uitgevers bv.
- Beerends, S., & Aydin, C. (2021, November 19). Negotiating Authenticity in Technological Environments. *Philos. Technol.*, pp. 1665-1685.
- BeReal: echte beelden of schijn-werkelijkheid?* (2022). Opgeroepen op Juni 23, 2023, van voorlichtingopscholen.nl: <https://voorlichtingopscholen.nl/bereal/>
- Dijk-Groeneboer, M. v. (2010). *Handboek Jongeren en Religie; Katholieke, protestantse en islamitische jongeren in Nederland*. Almere: Parthenon.
- Marshall, C., & Rossmann, G. B. (2006). *Designing Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Newman, G. E., & Smith, R. K. (2016). Kinds of authenticity. *Philosophy Compass*, 11(10), pp. 609-618. doi:10.1111/phc3.12343
- Taylor, C. (1991). *The Ethics of Authenticity*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

7. BIJLAGEN

7.1 Bijlage 1: interviewschema individueel interview

Onderwerp	Hoofdvraag	Sub vragen
BeReal	Wat is BeReal? Hoe werkt het? Waarom is het populair geworden?	BeReal betekent wees echt. Wat wordt daarmee bedoelt? Wat betekent het om fake te zijn?
Lil Miquela	Ken je Lil Miquela? Wat vind je hiervan?	Is dit echt, nep, beiden of iets er tussenin? Waarom?
Plastische chirurgie	(Plaatje laten zien) Wat vind je hiervan?	Is deze persoon echt, nep, beiden of iets er tussenin? Waarom?
Authenticiteit	Wat is authenticiteit volgens jou?	

Vragen die eventueel gesteld kunnen worden om door te vragen:

Kan je dit verder uitleggen?

Kan je daar meer over vertellen?

Wat bedoel je met ...?

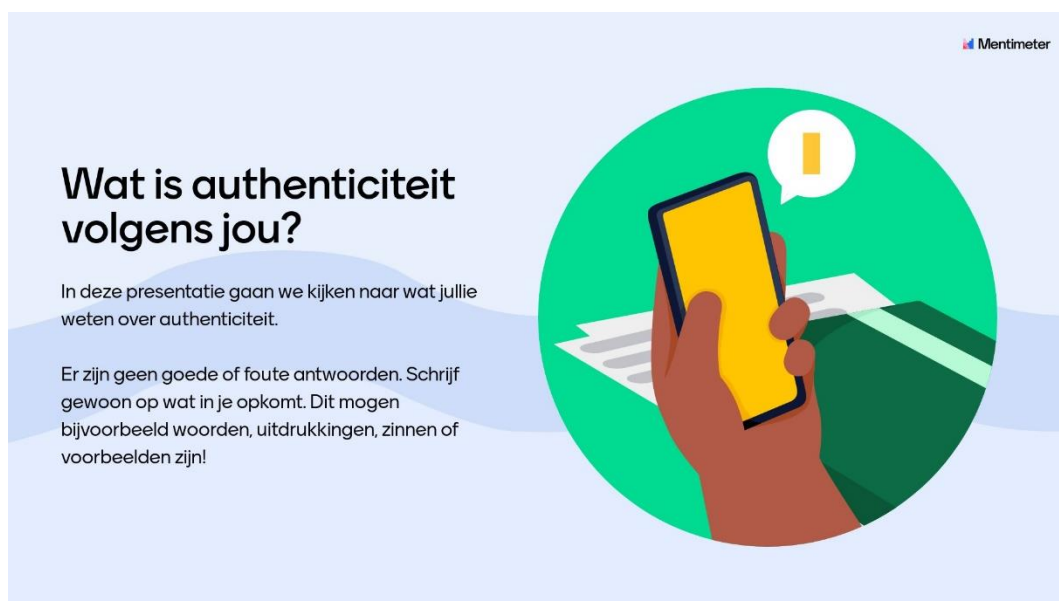
Zou je dit eventueel ... kunnen noemen?

Leerlingen kunnen ook uitgelokt worden om hun antwoord uit te breiden door stiltes te laten vallen.

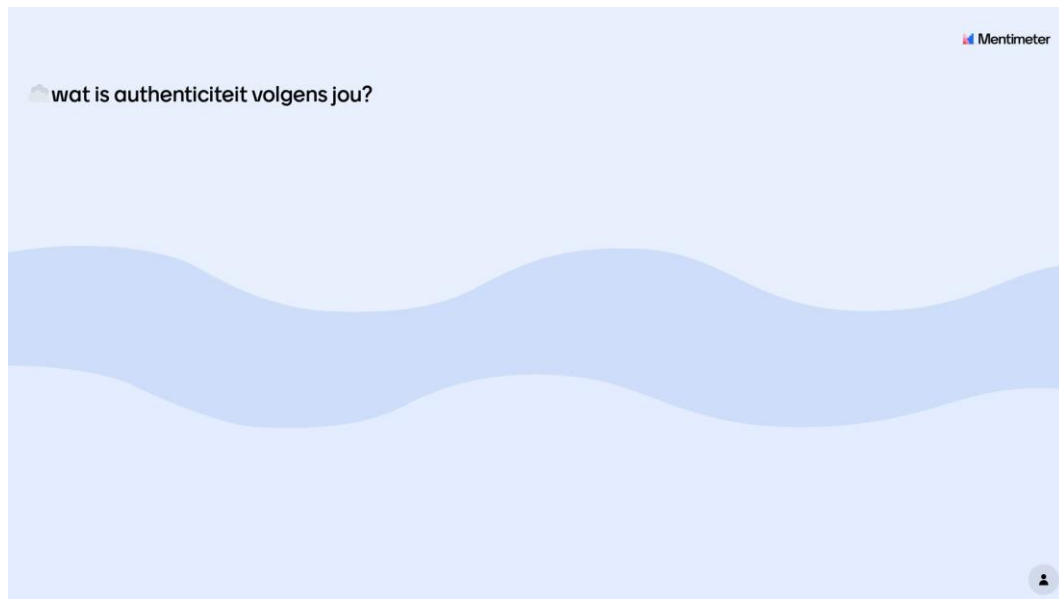
7.2 Bijlage 2: slides groepsinterview

Slide 1: voorblad

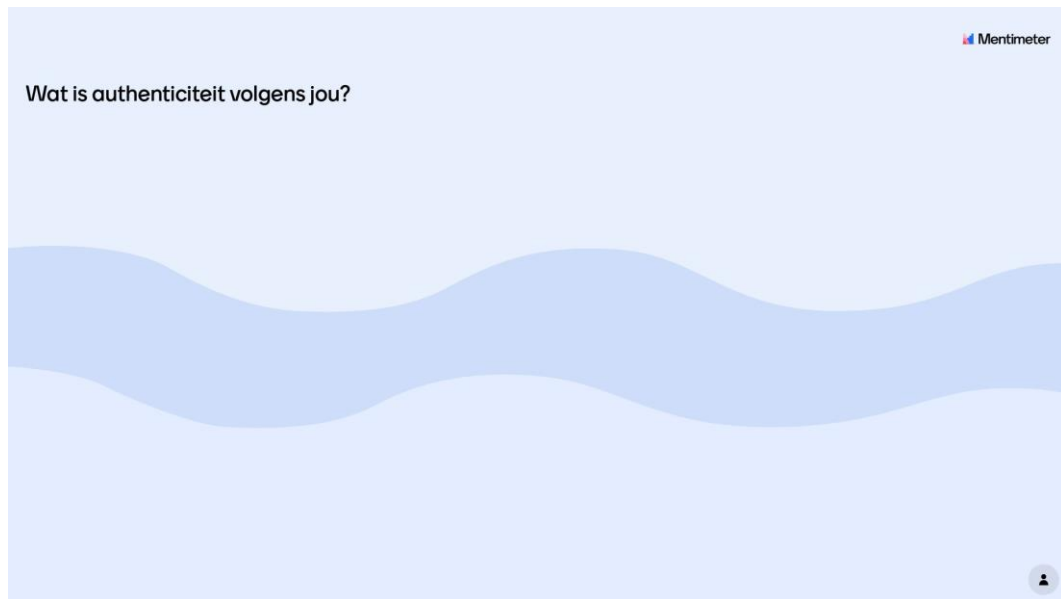
Slide 2: korte introductie

Slide 3: 1ste keer vraag stellen

Slide 4: instructie voor bespreken

Slide 5: 2de keer vraag stellen

Slide 6: afsluiting